

Stanovisko školitele disertační práce

Mgr. Jan Konůpek **Dějiny středověkého osídlení v kontextu české historiografie.** **Minulost a perspektiva**

Jan Konůpek byl do doktorského, tehdy ještě tříletého studia programu České dějiny v kombinované formě přijat v roce 2013. Svě téma volil v souladu jak se svými osobními zájmy, tak se svým pracovním zaměřením v Národním památkovém ústavu Locket. Jako „památkář“ se samozřejmě musel setkávat nejenom s památkami samotnými, ale také s jejich historií a tedy i historiografií s nimi spojenou. Původní záměr byl ovšem užší, vymezený jako studium středověkého osídlení v kontextu české historiografie. Záhy se však ukázalo, že takto čistě historiograficky vymezené téma lze smysluplně a organicky doplnit ohledem na památkový a archeologický „hmotný“ pramenný základ, který historiografie reflektuje a na jehož základě vytváří do značné míry autonomní historiografický obraz dějin, vždy obsahující jistou dávku (nějaké) ideologie. Disertant je si toho plně vědom („prezentace historických faktů nemá (...) charakter věrného odrazu reality, nýbrž spíše produkce nově zformované skutečnosti, jejíž součástí jsou historikovy hodnoty a politické postoje“, s. 45, v metodologických termínech i s. 516). Tento aspekt je zvláště významný právě pro dějiny regionu, jehož si, zcela logicky, J. Konůpek zvolil jako konkretizační příklad – Chebsko, kolonizační území a region se specifickým místem v českých i německých dějinách. Je tak vhodným předmětem výzkumu pro sledování vztahu „mezi povahou historiografického diskursu a užívanými metodami výzkumu“.

Ale navíc je i „modelovým příkladem proměn historického tázání v závislosti na změnách historického povědomí a společenském kontextu“ a může tak poskytnout i relevantní podněty k „dalšímu výzkumu i nalezení optimálních způsobů prezentace jeho výsledků“. Horizont badatelského pole se tak posunul ještě k další rovině historického výzkumu, k jeho obecně kulturnímu významu a roli ve veřejném prostoru.

Přehledně J. Konůpek shrnul badatelské cíle své práce do šesti otázek: 1/ Jakým způsobem v dnešní době založit sídelně historický výzkum primárně sledované oblasti? 2/ Jak se kriticky vyrovnat s výsledky dosavadního bádání: jaké zaujmout stanovisko k ideologicky zatíženým

interpretačním schémátům? 3/ Jaké badatelské prostředky máme v současné době k dispozici? 4/ Jak zjištěná fakta interpretovat a prezentovat? 5/ Na koho se s našimi výsledky obracet? 6/ A co by vlastně mělo být obsahem našeho sdělení? (s. 50). Domnívám se, že na všechny tyto otázky autor disertace odpověděl. Doložil je také bohatým odkazovým materiálem, neboť ve své disertaci využil velmi bohatých historiografických, tj. v daném zaměření práce tedy pramenných informací. Při výkladu druhé roviny jejího badatelského pole využil i svých vlastních terénních památkových výzkumů, vyplývajících z jeho pracovních povinností. Takový postup považuji za relevantní a za součást vytčeného badatelského záměru. Třetí rovinu tohoto úkolu pak tvoří v práci implicitně obsažená hodnotová stanoviska a soudy týkající se jak metodických a metodologických problémů historického i historiografického bádání, tak i zhodnocování ideového, zejména nacionálního, přístupu k dějinám sídelního osídlení ve středověku, zejména národnostně smíšených oblastí, jež byly zásobárnou i katalyzátorem nacionálních argumentací v moderní době, a to nejenom na českém území.

Takto široce založená práce byla časově samozřejmě velmi náročná, což se projevilo v celkové délce jeho studia. Stejně jako nechtěné komplikace, jež vyplynuly ze změny délky a obsahu doktorského studia. V závěrečné fázi její přípravy se nutně projevily i negativní okolnosti covidové pandemie. Přesto studijní plán až na jednu výjimku plnil na hodnocení A. Organizoval či účastnil se i řady výzkumných či přednáškových projektů NPÚ, které vesměs byly v úzké souvztáznosti s projektem disertační práce. Během studia měl i dostatečnou a kvalitní publikační činnost. Se školitelem udržoval trvalý kontakt, účastnil se jeho setkávání se s ostatními doktorandy, účastnil se tamějších diskusí, což přinášelo oboustranně pozitivní podněty.

Prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.

Řevničov 17. srpna 2021